

Prof. dr hab. Krzysztof Stachewicz
Zakład Filozofii i Dialogu
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

Poznań, 27.10.2025

RECENZJA

rozprawy habilitacyjnej **dra Dariusza Szkutnika** pt. *Vis essentialis i entelechia. Caspra F. Wolffa oraz Hansa A.E. Driescha parametryczny wymiar świata organicznego* (Rzeszów 2024, ss. 213) oraz jego pozostałej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni i instytucji naukowej

Niniejszą recenzję przedkładam na podstawie decyzji Rady Dyscyplin Pedagogika i Filozofia Uniwersytetu Rzeszowskiego, powołującej mnie do składu komisji habilitacyjnej w charakterze recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Dariuszowi Szkutnikowi w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia. Zostałem o tym poinformowany pismem Przewodniczącego Dyscyplin Pedagogika i Filozofia Uniwersytetu Rzeszowskiego, Dra hab. Janusza Miąso, prof. UR (WPF. 5210.2.8.2025).

Biografia naukowa Habilitanta i ogólna charakterystyka jego dorobku publikacyjnego oraz aktywności naukowo-organizacyjnej i dydaktycznej

Dariusz Adam Szkutnik (ur. 18.12.1973) ukończył studia filozoficzne na Uniwersytecie Jagiellońskim w 2007 roku i uzyskał tytuł zawodowy magistra filozofii na podstawie pracy pt. „Agresja. Ujęcie Konrada Lorenza oraz Ericha Fromma” napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Zdzisławy Piątek. Sześć lat później (2013) obronił rozprawę doktorską na Uniwersytecie Warszawskim pt. „Entelechia in actu. Hansa Driescha filozofia świata organicznego” (promotor: dr hab. Józef Stuchliński, recenzenci: prof. dr hab. Włodzimierz Ługowski i dr hab. Kazimierz Szewczyk, prof. UM w Łodzi), uzyskując stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie filozofii.

W latach 2020-2024 pracował w Dziale Repozytorium i Pozycjonowania Wydawnictw KUL. Dzięki jego działalności doszło do sukcesywnego umiędzynaradawiania czasopism

naukowych na tym uniwersytecie. W 2023 roku został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Instytucie Filozofii UR, gdzie pracuje do chwili obecnej.

Habilitant jest autorem jednej książki i 32. artykułów oraz rozdziałów w monografiach zbiorowych (w tym siedem w języku angielskim, a jeden w języku rosyjskim). Współredagował dwie monografie naukowe oraz opublikował cztery artykuły recenzyjne. W aspekcie ilościowym dorobek naukowy D. Szkutnika należy ocenić jako wystarczający, choć dość ubogi, tym bardziej, że część publikowanych prac trzeba uznać za swoiste szkice przygotowawcze do monografii wskazanej przez Habilitanta jako główne osiągnięcie naukowe, część jest „odpryskiem” doktoratu, a część została opublikowana przed doktoratem. Trzeba zwrócić uwagę na dość dobrą dywersyfikację publikacji, choć czasopism wysoko punktowanych nie znajdziemy w spisie bibliograficznym dra Szkutnika zbyt wielu („Kwartalnik Filozoficzny” jest jednym z nielicznych przykładów). Niemniej w aspekcie ilościowym jego dorobek należy ocenić jako zadowalający i spełniający wymogi stawiane przed kandydatem ubiegającym się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

Dr Szkutnik przedstawił dla swych publikacji sumaryczny wykaz cytowań według bazy Google Scholar (42 cytowania). Podał też Indeks Hirscha dla swych publikacji: 4 oraz Impact Factor: 1.31. Wskaźniki te można przyjąć jako zadowalające.

Habilitant czynnie uczestniczył w 16 konferencjach i seminariach naukowych: międzynarodowych (4), ogólnopolskich oraz lokalnych. Jego wystąpienia dotyczyły zagadnień związanych z filozofią przyrody i biologii, historią idei i dziejów filozofii i nauki, z wyróżnieniem biologii. Habilitant trzykrotnie współorganizował konferencje naukowe, w tym jedną międzynarodową. Był redaktorem skutecznie złożonego wniosku i koordynatorem zespołu w projekcie „Wsparcie dla Czasopism Naukowych” (2019-2020) oraz redaktorem dwóch grantów, które nie zostały zakwalifikowane do finansowania. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, Polskiego Towarzystwa Historii i Filozofii Medycyny, World Information University oraz Biocosmological Association (do 2022). Odbił staż naukowy w Centrum Studiów Ekumenicznych i Międzyreligijnych w Uniwersytecie Babes-Bolyai w Rumunii (2024). Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt pełnienia funkcji sekretarza redakcji i członka zespołu redakcyjnego w pięciu czasopismach naukowych („Resovia Sacra”, „Zeszyty Naukowe KUL”, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, „Przegląd Prawno-Ekonomiczny”, „Studia i Analizy Nauk o Polityce”). Brał też kilkakrotnie czynny udział w szkoleniach organizowanych przez Narodowe Centrum Nauki. Wszystko to wskazuje na duże zaangażowanie organizacyjne Habilitanta.

Dr Szkutnik funkcjonował głównie w sferach badawczych oraz naukowo-organizacyjnych, gdyż na stanowisku badawczo-dydaktycznym zaczął działalność dopiero w roku 2023 wraz z zatrudnieniem na Uniwersytecie Rzeszowskim. Stąd jego aktywność dydaktyczna jest skromniejsza, ale wystarczająca. Prowadził zajęcia z filozofii przyrody, filozofii języka, filozofii człowieka, translatorium tekstów filozoficznych, wykłady monograficzne oraz zajęcia z podstaw filozofii na takich kierunkach, jak komunikacja międzykulturowa, ekonomia, pedagogika, zdrowie publiczne czy medycyna. W ramach popularyzacji nauki i filozofii prowadził zajęcia w Miejskim Domu Kultury w Łańcucie i tamtejszym Uniwersytecie Trzeciego Wieku. Otrzymał dwie nagrody naukowe: IV stopnia Rektora KUL oraz nagrodę zespołową II stopnia.

Na osobną uwagę i uznanie zasługuje perfekcyjne wręcz przygotowanie dokumentacji związanej z aktywnością naukową dra D. Szkutnika i szczegółowe udokumentowanie rozmaitych zaangażowań badawczych oraz dydaktycznych i organizacyjnych.

Struktura i treść monografii wskazanej jako główne osiągnięcie naukowe Habilitanta, jej aspekty merytoryczne i formalne

Główne osiągnięcie badawcze dra Dariusza Szkutnika, wskazane przez niego w autoreferacie i wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego, stanowi monografia zatytułowana „*Vis essentialis i entelechia. Caspra F. Wolffa oraz Hansa A.E. Driescha parametryczny wymiar świata organicznego*” (recenzje wydawnicze: ks. dr hab. Jacek Łapiński, prof. KUL oraz dr hab. Jacek Rodzeń, prof. UJK) wydana w Wydawnictwie Uniwersytetu Rzeszowskiego w 2024 roku.

Książka Habilitanta to w zamierzeniu autorskim krytyczna rekonstrukcja dyskusji między stanowiskiem Wolffa i Driescha w kwestii przyczynowego wyjaśnienia procesów dynamiki rozwoju morfogenetycznego. Pierwszy z badaczy posługiwał się pojęciem *vis essentialis*, a drugi kategorią pojęciową dobrze osadzoną w metafizyce przynajmniej od Arystotelesa – *entelechia*. Wolff poprzez pryzmat swej naczelnej idei próbował wyjaśnić istotę organogenezy, a Driesch jako embriolog zamierzał wyjaśnić procesy ujmowane w kontekście fenomenów regulacyjnych. Cel był analogiczny: ukazać rolę obu wspomnianych kategorii pojęciowych jako parametrycznych w rozwoju embrionalnym, tzn. „niezmienność w ramach badanej klasy zjawisk organicznych, możliwość zastosowania w dalszych przewidywaniach pewnych wyników na obszarze morfogenezy” (s. 8). Czytamy we wstępie na temat celu pracy: „Zamierzeniem głównym, stopniowo realizowanym w niniejszej monografii, jest ukazanie i

porównanie prób Wolffa i Driescha zmierzających do parametrycznego uchwycenia *vis essentialis* i entelechii w podstawach badanych przez nich zjawisk embriologicznych. Spełnienie celu głównego pracy będzie możliwe poprzez uwzględnienie ważnych elementów cząstkowych składających się na całościową metodę badań obu uczonych” (s. 9).

Książka składa się z wprowadzenia, czterech rozdziałów, zakończenia, bibliografii, ilustracji i streszczenia w języku angielskim i niemieckim. Zabrakło niestety indeksu nazwisk, zawsze wszak pożytecznego w publikacjach naukowych. Rozdział pierwszy pt. „Założenia wyjściowe Caspara Friedricha Wolffa oraz Hansa Driescha ukierunkowane na odkrywanie epigenetycznych swoistości rozwojowych” (s. 21-47) ma charakter wprowadzający i kreśli ogólną strategię badawczą obu tytułowych uczonych oraz podstaw metodologicznych i założeń ich projektów badawczych. Tu został nakreślony – w mojej ocenie zbyt ogólnikowo – kontekst historyczny sporu, sprowadzający się głównie do dyskusji z mechanicyzmem i redukcjonizmem fizyko-chemicznym. Jednak moment naturalistyczny u obu autorów zdaje się pojawiać w postaci prób wykazania, że *stricte* fizyczny parametr tłumaczy badany zakres zjawisk rozwoju morfogenetycznego. To napięcie w moim odczuciu nie zostało „wyzyskane” filozoficznie przez Habilitanta. Kolejny rozdział zatytułowany „Empiryczne dane obserwacyjno-eksperymentalne w badaniach epigenetycznych Caspara Friedricha Wolffa oraz Hansa Driescha” (s. 49-86) zawiera bardzo szczegółowe, momentami detaliczne, analizy opisów zjawisk rozwoju epigenetycznego Wolffa i charakter eksperymentów biologicznych przeprowadzanych przez Driescha, co pozwoliło autorowi monografii pokazać swoiste zderzenie obserwacji i eksperymentu u progu badawczej drogi współczesnej biologii. Rozdział trzeci pt. „*Vis essentialis* i entelechia. Morfogenetyczny wymiar przyczynowości organicznej” (s. 87-135) ukazuje metodologiczne podstawy badań Wolffa i Driescha, zmierzające do ugruntowania parametrów przyrodniczych w embriologii. Autor analizuje tu sposób rozumienia przyczynowości organicznej w tekstach obu uczonych oraz sens parametrycznego podejścia do wyjaśnienia rzeczywistości organicznej. Ostatni, czwarty, rozdział zatytułowany „Współczesna analiza metodologiczna naukowych aspektów badań biologicznych Caspara Friedricha Wolffa oraz Hansa Driescha” (s. 137-177) próbuje osadzić badania obu uczonych w ramach współczesnej metodologii nauk przyrodniczych w ogóle, a biologicznych w sposób szczególny. To interesująca próba spojrzenia na badania naukowe prowadzone w XVIII i XIX wieku z perspektywy współczesnej świadomości metaprzyrodniczej i metodologicznej. Pewne wątpliwości budzi odwoływanie się do dawnych ujęć z zakresu metodologii i filozofii nauki, a pomijanie wielu bardziej współczesnych.

Struktura monografii jest logiczna, przejrzysta i formalnie adekwatna do postawionego sobie przez jej Autora celu badawczego. Ważną rolę pełnią zamieszczone ilustracje. Bibliografię w części źródłowej należy uznać za pełną, a w pozostałych częściach za bogatą i w pełni wystarczającą z punktu widzenia teleologii monografii. Trzeba też podkreślić z uznaniem bardzo dobrą korektę tekstu, właściwie nie występują błędy językowe czy tzw. literówki, co jest dziś rzadkością i dobrze świadczy o redakcyjnej stronie omawianej monografii.

Kwestie dyskusyjne, problematyczne i finalna ocena książki

Wstępne pytanie rodzące się w trakcie lektury książki i znajomości biografii intelektualnej jej autora dotyczy kwestii ewentualnej zbieżności jej zasadniczej części z rozprawą doktorską, poświęconą wszak zagadnieniu *entelechii in actu* Hansa Driescha. Habilitant najwyraźniej świadomy tego, że taka wątpliwość się zrodzi, wyjaśnia zarówno we wstępie do książki (s. 15n), jak i w autoreferacie, że monografia wskazana jako główne osiągnięcie „odwraca jednak perspektywę badawczą przyjętą w doktoracie i wskazuje na parametryczną rolę entelechii, którą Driesch wypracowywał w ramach mechanistycznego wymiaru badań, opierając się na redukcjonizmie fizykochemicznym”. Charakteryzując obie swe perspektywy badawcze stwierdza: „w książce zaprezentowanej jako główne osiągnięcie naukowe wykorzystałem wybrane ustalenia pracy doktorskiej do rozwinięcia nowych ujęć badawczych przyczynowej wizji morfogenezy”. Rozprawa recenzowana tu w związku z wnioskiem o nadanie stopnia doktora habilitowanego zawiera „zdecydowanie szersze ujęcie badawcze” i posiada nową perspektywę analityczną. Stanowi zatem pewną kontynuację badań zaprezentowanych na ich wcześniejszym etapie w pracy doktorskiej, a następnie doprowadzonych do etapu, który umożliwił nowe spojrzenie na te kwestie, otwierające nowe przestrzenie badawcze, w tym metafizyczne aspekty entelechii u Driescha. Dodanie do analizy równoległej kategorii rozwojowej *vis essentialis* Wolffa pozwoliło stworzyć interesującą przestrzeń badawczą, umożliwiającą przeprowadzenie między nimi dyskusji, co zaowocowało napisaniem oryginalnej rozprawy. Wydaje się, że w przynajmniej w dużej mierze uchyla to wskazaną powyżej wątpliwość dotyczącą zbieżności szlaków badawczych zaprezentowanych w pracy doktorskiej (niepublikowanej) i omawianej tu rozprawy.

Autor zarysowuje, co prawda, ogólne tło historyczne sporów wokół poznania fenomenów biologicznych, jakie toczyły się w wiekach XVIII i XIX: „z jednej strony skupionego wokół założeniowego i obserwacyjnego kontekstu teorii preformacji, z drugiej

strony nieprzystającego do niej w żadnym wymiarze dynamicznego charakteru przebiegu epigenezy” (z autoreferatu). Niemniej uważam, że referowany materiał historyczny nie został do końca wykorzystany w kontekście filozoficznym w ogóle, a filozofii biologii w szczególności. Problem naturalizmu czy materializmu na poziomie tak metodologicznym, jak i ontologicznym zdaje się w ukryciu przedstawionych analiz być zagadnieniem ważnym, ale wprost prawie niepodejmowanym. Z kolei spór mechanicyzm versus witalizm potraktowany został zbyt cząstkowo i marginalnie. A szkoda, bo można byłoby, jak się wydaje, na kanwie referowanych stanowisk w zakresie morfogenezy organizmów wskazać na interesujące implikacje filozoficzne, w tym metafizyczne, wspomniane w pracy choćby w zakresie przyczynowości, ale bardziej na marginesie niż w części zasadniczej analiz. Czy teoria hylemorfizmu nie stanowiłaby dobrej matrycy interpretującej badania Wolffa – tego typu intuicji rodzi się w trakcie lektury wiele. Powstaje w tym, i nie tylko w tym, kontekście pytanie, do jakiej dziedziny badawczej można zakwalifikować analizy zawarte w tej monografii. Czy przynależy ona do szeroko pojętej filozofii przyrody (ożywionej, by użyć klasycznej klasyfikacji) czy też filozofii nauki, historii biologii czy historii idei? A może metodologii badań naukowych w jej historycznych uwikłaniach? Właściwie odpowiedź na te pytania nie jest prosta, a wydaje się, że istotna. Wszak inne cele stoją przed badaniami klasyfikowanymi w takim czy innym obszarze naukowym. Wskazywanie na braki merytoryczne monografii będą zawsze formułowane z punktu widzenia pewnych rozstrzygnięć klasyfikacyjnych i metodologicznych. Niejasność w tym względzie utrudnia takie wskazania. Interesująco natomiast został obnażony mit bezzałożeniowości, co wskazuje na kulturę filozoficzną autora monografii.

Niezadowolające jest też określenie metody badań przyjętej w monografii jako „analityczno-syntetycznej”. Ogólnikowość tej formuły czyni ją wadliwą właśnie z metodologicznego punktu widzenia. Czasem dobrze byłoby nieco szerzej wyjaśnić pewne kwestię, bez zakładania szczegółowej wiedzy czytelnika: „Haller, jak wiadomo, tkwił w ogólnym błędzie wyjaśniania preformacjonistycznego” (s. 94). Czy rzeczywiście „wiadomo”? Takich momentów, które wymagałyby krótkiego wyjaśnienia jest w monografii sporo.

Autor oparł się w znakomitej części swych analiz na materiale źródłowym, który zanalizował z wielką pieczołowitością, drobiazgowością, rzetelnością, by nie powiedzieć, pedanterią. Dzięki temu otrzymujemy rozprawę dojrzałą analitycznie, o niemałej wartości dla badań z zakresu dziejów biologicznych poszukiwań genezy i natury życia. To pionierska monografia o dużej wartości poznawczej. Cel badań sformułowany we wstępie został w pełni osiągnięty, choć niedosyty czytelnicze, o których przykładowo wspomniałem wyżej, obniżają

trochę czytelnicze korzyści i może nie do końca wpisują się w szerzej rozumiane oczekiwania, szczególnie filozoficzne. Niemniej moja ocena wartości tej rozprawy jest pozytywna ze względu na pionierskość zaprezentowanych badań i oryginalność ujęcia problemowego i formalnego.

Syntetyczna ocena pozostałego dorobku naukowego oraz aktywności naukowej Habilitanta realizowanej w więcej niż jednej uczelni i instytucji naukowej

Zainteresowania naukowe dra Dariusza Szkutnika ogniskują się wokół filozofii przyrody ożywionej, historii nauki i samej biologii w jej dziejowych meandrach. Teksty naukowe Habilitanta, publikowane w monografiach wieloautorskich oraz czasopismach naukowych wpisują się w kilka grup tematycznych, w sposób szczególny odnosząc się głównie do badań nad spuścizną naukową Driescha oraz kategorią informacji. Próba całościowej rekonstrukcji systemu filozofii świata żywego Driescha zdaje się dobrze wpisywać w pewną lukę badawczą. Jego podejście eksperymentalne oraz świadomość konieczności znalezienia przyczynowego czynnika integrującego zjawiska w kontekstach uszkodzanych struktur organizmu zdaje się mieć niemałą wagę w określaniu dróg rozwoju refleksji biologicznej, choć z dzisiejszej perspektywy mają wartość już tylko historyczną. Z wielu powodów interesujące są rekonstrukcje swoistego balansu między teleologią statyczną a dynamiczną z jej metafizycznym z ducha podejściem czy zwrot od redukcjonizmu naturalistycznego do metafizycznej z ducha koncepcji entelechii (czy dychotomii: substancja chemiczna – substancja metafizyczna), tudzież zdaje się, że do dziś ciągle aktualny, spór o teleologię w świecie bytów organicznych. Na szczególną uwagę zasługują takie rozprawy Szkutnika pt. „Hans Driesch o teleologii Immanuela Kanta” (*Rocznik Wydziału Filozoficznego Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej Ignatianum* w Krakowie XVI, 2020) czy „Metoda fenomenologiczna w podstawach neowitalizmu Hansa Driescha” (*Rocznik Filozoficzny Ignatianum* XVIII, 2012), wskazujące na niemałą kulturę filozoficzną Driescha, ale także erudycję filozoficzną Habilitanta. Analizy przyczynowej funkcji informacji, dyskusja wokół wybranych aspektów informacyjnego rozwoju dynamiki wszechświata, rozumienie przyczynowości i jej aplikowanie do świata organicznego, wpisują się w drugi główny obszar tematyczny badań dra Szkutnika. Inne zagadnienia, jak badania nad „organizatorem” zjawisk embriologicznych Hansa Spemanna (zagadnieniu temu poświęcił interesujący artykuł opublikowany w *Archiwum Historii i Filozofii Medycyny* 80, 2017), krytyczna ocena eksperymentów Wilhelma Roux

(ważny w mojej ocenie tekst opublikowany w *Semina Scientiarum* 16, 2017), oranogeneza, znaczenie pojęć teleologicznych w rozumieniu zjawisk morfogenetyczno-regulacyjnych czy rozwój roślin posiadają swą reprezentację w postaci rzetelnie napisanych artykułów i studiów opublikowanych w periodykach naukowych. Problemy związane z neopschoanalizą Ericha Fromma, jak zagadnienie wolności i utopia zdrowego społeczeństwa dopełniają obrazu merytorycznych zainteresowań Habilitanta (być może jest to „odprysk” zainteresowań realizowanych na poziomie magisterium). Wiele artykułów, obok zawsze perfekcyjnej warstwy deskrypcji historycznej, posiada spore ładunki refleksji filozoficznej, by wymienić choćby tekst pt. „W poszukiwaniu przyczyn dynamicznego rozwoju organicznego. Uwagi metodologiczne” (*Filozofia i Nauka* 7/2, 2019), porządkujący problematykę procesów regulacyjnych w toku rozwoju struktur żywego organizmu i ich przyczynowych uwarunkowań. Na uwagę zasługuje też artykuł dotyczący cnoty męstwa jako wartości uniwersalnej, wpisujący się w analizy z zakresu etyki i filozofii społecznej, a będący pojedynczym przykładem innych niż opisane powyżej głównych obszarów zainteresowań dra Szkutnika.

Lektura załączonych do oceny artykułów pokazuje dobry warsztat naukowy ich autora, umiejętności w zakresie analizy tekstów źródłowych i ich referowania oraz – nieco słabszą – sprawność syntetyczną. Należy też z uznaniem podkreślić dużą erudycję Habilitanta, głównie w zakresie dziejów badań biologicznych nad istotą i genezą życia oraz prawami zarządzającymi światem organicznym. W aspekcie ilościowym – jak już wspomniałem – dorobek jest dość ubogi, ale wystarczający w kontekście toczącego się postępowania. W aspekcie jakościowym należy go ocenić pozytywnie.

Teksty naukowe Habilitant publikował w wielu książkach i periodykach związanych z różnymi uczelniami w Polsce, jak UIK, UJ, UWM. Również bogata aktywność konferencyjna oraz dydaktyczna wskazuje na otwarcie dra Szkutnika na wiele środowisk naukowych w kraju i zagranicą. Uczelnie, z którymi związał dużą część swej aktywności naukowej to: Polska Akademia Nauk (współpraca z prof. Włodzimierzem Ługowskim), Akademia Ignatianum w Krakowie (współpraca z prof. Piotrem Lenartowiczem), KUL, gdzie obok bogatego zaangażowania redakcyjnego w periodykach naukowych realizował też swe pasje badawcze. Na uwagę zasługuje współpraca w ramach „Biocosmology”, która zaowocowała licznymi wystąpieniami konferencyjnymi, dyskusjami i nawiązaniem współpracy z Leonardo Chiatim, znanym włoskim fizykiem oraz kilkoma interesującymi publikacjami w języku angielskim, by wspomnieć tu artykuł pt. „In search of the specific parameter of live [chyba life? – K.S.] – general methodological comments” czy “Selected issues of teleological and holistic perspective of morphogenetic and behavioral phenomena of living beings” (współautor: Rafał Kupczak).

Habilitant bardzo sprawnie włączył się w dyskusję wokół rozprawy J. Bremera, K. Khroutskiego, R. Klimka i R. Tadeusiewicza dotyczącej dyskusji wokół arystotelesowskich kategorii metafizycznych w kontekstach współczesnej koncepcji informacji. W swym tekście o charakterze „feedbacks”, a zatytułowanym „Epigenetic phenomenology of entirety: general comments and observations of epigenetic information” twórczo nawiązując do tez tego artykułu wypracował interesujące stanowisko dotyczące informacji epigenetycznej i możliwości zbudowania epigenetycznej fenomenologii całości. Na osobne wspomnienie zasługuje też współpraca z niemieckim środowiskiem naukowym, szczególnie uniwersytetem w Heidelbergu. W powyżej zarysowanych kontekstach aktywność naukową Habilitanta realizowaną w więcej niż jednym ośrodku badawczym należy ocenić pozytywnie, ze wskazaniem na dość bogatą i rozwojową, jak się wydaje, współpracę międzynarodową tak w aspektach instytucjonalnych, jak i osobowych.

Konkluzja i wniosek końcowy

Po zapoznaniu się z dorobkiem naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym dra Dariusza Adama Szkutnika, jego działalności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni oraz analizie rozprawy habilitacyjnej, kierując się przepisami obowiązującego prawa stwierdzam, że jego dorobek naukowy w zakresie filozofii spełnia wymogi określone w kryteriach zawartych w aktualnych aktach prawnych. Wszystko to każe stwierdzić, że Habilitant „wykazuje się dużą aktywnością naukową”. W świetle powyższego wnoszę o dopuszczenie dra Dariusza Adama Szkutnika do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.